

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IX.20.099/2019/4.

A tanács tagjai: Dr. Madarász Anna a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyas előadó bíró,
Dr. Bleier Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Ifj. Dr. Horváth Ferenc ügyvéd

Az I. rendű alperes: I.rendű alperes neve Ilona (4501 Kemecse, Mező Imre utca 70.)

A II. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Paksi Ferenc ügyvéd)

A per tárgya: kezesi kötelezettség

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.227/2018/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.21.772/2014/79.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.
- Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 398.429 (háromszázkilencvennyolcezer-négyszázhuszonkilenc) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
- Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 1.282.347 (egymillió-kétszáznyolcvankétezer-háromszáznegyvenhét) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.
- Az ezt meghaladóan le nem rótt 142.483 (száznegyvenkétezer-négyszáznyolcvanhárom) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Bt. (a továbbiakban: Bt.) megbízottként 2007. május 25. napján megbízási szerződést kötött a felperessel mint megbízóval biztosításközvetítői tevékenység végzésére. A szerződést a Bt. képviselőjeként a II. rendű alperes írta alá, a biztosításközvetítő Ó.A. volt. A szerződés mellékletét képezte a jutalékosági útmutató és a jutalékosági formáról szóló megállapodás, amely mellékletek megismerését és átvételét a Bt. képviselőjeként a II. rendű alperes elismerte.
- [2] A Bt. és az I. rendű alperes között 2008. december 15. napján

megbízási szerződés jött létre, amelyben a Bt. - a felperessel kötött szerződés teljesítése érdekében - megbízást adott az I. rendű alperesnek biztosításközvetítői tevékenység végzésére. A szerződés szerint az I. rendű alperes megismerte a felperes és a Bt. között létrejött megbízás részletes szabályait, és kijelentette, hogy ezeket magára nézve kötelező érvényűnek tekinti.

- [3] A Bt. 2010. szeptember 23. napján nyilatkozatot tett arról, hogy a felperes számára biztosításközvetítői tevékenységet kíván végezni. Az okiratot a Bt. részéről a II. rendű alperes írta alá, a biztosításközvetítésért felelős képviselő az I. rendű alperes volt. Az okirat aláírásával a II. rendű alperes kijelentette és tudomásul vette, hogy a tevékenységet a „Pénzügyi közvetítés általános szabályai” (a továbbiakban: PKÁ) valamint annak mellékletei szerint, azok maradéktalan betartása mellett köteles ellátni. Kijelentette, hogy az általa végzett tevékenységekre irányadó rendelkezéseket átvette, megismerte, tudomásul veszi és magára nézve kötelezően elfogadja. Az okiratot a felperes részéről két munkavállaló írta alá, ezzel igazolva, hogy a felperes a nyilatkozatot tudomásul vette és rendszereiben rögzítette.
- [4] 2011. szeptember 21. napján az I. rendű alperes lett a Bt. beltagja. 2011. szeptember 22. napján a Bt. nyilatkozatot tett arról, hogy a felperes számára biztosításközvetítői tevékenységet kíván végezni. Az okiratot a Bt. részéről az I. rendű alperes írta alá, és a biztosításközvetítésért felelős képviselő is az I. rendű alperes volt. Az okirat a korábbiakkal megegyezően tartalmazta a PKÁ és mellékleteire vonatkozó nyilatkozatokat. Az okiratot a felperes részéről két munkavállaló írta alá, ezzel igazolva, hogy a felperes a nyilatkozatot tudomásul vette és rendszereiben rögzítette.
- [5] Az I. rendű alperes 2011. szeptember 22. napján készfizető kezési szerződést kötött a felperessel. A szerződés szerint az I. rendű alperes készfizető kezességet vállalt a Bt.-t terhelő és a felperest megillető, a felperes és a Bt. között létrejött szerződésből eredő valamennyi fennálló és a jövőben esedékessé váló tartozásért.
- [6] A PKÁ 2.1., 7.2. és 7.11. pontjai szerint a felperes és a közvetítő között létrejövő jogviszonyok részletszabályait a PKÁ és az abban megjelölt további szabályozók tartalmazzák. Az új szabályokat a felperes aktuális hirdetménye tartalmazza, amely a felperes intranetes felületén - a közvetítő számára kiadott egyedi azonosító megadásával - érhető el. A közvetítő elismeri, hogy a felperes érvényben lévő szakmai útmutatóit, valamint egyéb szabályozóit megismerte, átvette és kötelezettséget vállalt arra, hogy azok változásait figyelemmel kíséri és mindenkor hatályos rendelkezéseit a tevékenysége során alkalmazza. A PKÁ mellékletét képező pénzügyi közvetítők általános jutalékoszási útmutatója tartalmazta a közvetítőket megillető jutalékok részletes szabályait, valamint a jutalék visszairásának a szabályozását.
- [7] A felperes 2012. augusztus 21. napján kelt és a Bt. részére 2012.

augusztus 27. napján kézbesített levelével a felek közötti, biztosításközvetítői tevékenység végzésére vonatkozó jogviszonyt rendes felmondással felmondta, rögzítve, hogy a jogviszony a közlés napjától számított 90 napos felmondási idő elteltével szűnik meg. Az I. rendű alperes 2012. augusztus 30. napján kelt levelében kérte a 90 napos felmondási időtől való eltekintést annak érdekében, hogy jövedelemszerző tevékenységet végezhesen, mert készfizető kezesi szerződést írt alá a felperessel, és az így esetlegesen felmerülő anyagi restancia rendezéséhez szükséges a jövedelemszerző tevékenység folytatása. A felperes 2013. január 15. napján kelt levelében felszólította a Bt.-t a megszűnt biztosításközvetítői jogviszonnyal kapcsolatban felmerült 12.437.454 forint jutaléktartozás megfizetésére, mert a felszólítás mellékletét képező szerződések a jutalékozási útmutatóban meghatározott határidők elteltét megelőzően megszűntek, ezért a felperes visszaköveteli a szerződésekre kifizetett jutalékot. A Bt. a felhívásban megjelölt összeget nem fizette meg.

A kereset és az alperes védekezése

- [8] A felperes elsődleges keresetében a készfizető kezesi szerződés alapján kérte az I. rendű alperest kötelezni 14.248.343 forint és járulékai megfizetésére. Másodlagos keresetében a Bt. beltagjaként kérte kötelezni az I. rendű alperest 13.153.416 forint és járulékai, valamint az I. és a II. rendű alpereseket egyetemlegesen 1.904.927 forint és járulékai megfizetésére.
- [9] Az I. rendű alperes kérte a keresetek elutasítását, vitatva a követelés jogalapját és összeagszerűségét is. Indokolása szerint nem jött létre érvényes szerződés a felperes és a Bt., valamint a felperes és az I. rendű alperes között. A felperes és a Bt. között egy „Nyilatkozat” került aláírásra, amely nem felel meg a szerződés feltételeinek, azt a felperes cégszerűen nem írta alá, így a készfizető kezesi szerződés is érvénytelen. A felperes nem igazolta, hogy a Bt. képviselője részére ténylegesen átadták volna a PKÁ-t. A PKÁ nem tartalmazza az I. rendű alperes aláírását, amely igazolná, hogy ő az iratokat ténylegesen átvette.
- [10] A II. rendű alperes kérte a kereset elutasítását elévülésre hivatkozva.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 14.248.302 forintot és késedelmi kamatait, havi 300.000 forint egyenlő összegű részletekben.
- [12] Indokolása szerint a felperes és a Bt. között 2010. szeptember 23. napján megbízási szerződés jött létre, amit a Bt. részéről a II. rendű alperes szabályszerűen aláírt, és a felperes is megfelelően igazolta az aláíró személyek képviseleti jogosultságát. Attól, hogy

az okirat elnevezése „Nyilatkozat”, azt tartalma szerint kell megítélni, amely szerint a felek között megbízási szerződés jött létre. A szerződés 2. pontjában tett nyilatkozat alapján a PKÁ és annak függelékei a szerződés részévé váltak. Ugyanilyen módon és tartalommal jött létre szerződés a felperes és a Bt. között 2011. szeptember 22. napján, amelyet a Bt. részéről az I. rendű alperes írt alá. A felek a szerződési nyilatkozataikat írásba foglalták, így azok megfeleltek az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: KÜSZ tv.) 4. §-a szerinti alaki feltételeknek. Ha a felperes képviselőként eljáró személyek álképviselők lettek volna, úgy a képviselt az álképviselők cselekményét utólag jóváhagyta a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 221. § (1) bekezdése alapján, hiszen a szerződéseket elfogadta, azokat teljesítette. Az I. rendű alperes az általa aláírt szerződésben kijelentette, hogy tevékenységét a PKÁ és mellékletei szerint kell ellátnia, ezeket a rendelkezéseket átvette, megismerte, tudomásul vette és magára nézve kötelezőnek elfogadta. Az I. rendű alperes 2012. augusztus 30-i levelében elismerte, hogy készfizető kezesi szerződést kötött a felperessel. Mindezek alapján a megbízási szerződés és a készfizető kezesi szerződés is érvényesen létrejött. A BDT 2006.1397. számú döntésben írtak alapján az ügynök részére fizetett jutalékelőleg csak a meghatározott idő alatt fenntartott szerződések után jár véglegesen, amellyel összhangban áll a PKÁ szabályozása is. Az I. rendű alperes nem tudta bizonyítani azt a hivatkozását, hogy a felperes felmondatta a szerződést az ügyfelekkel azért, hogy újabb szerződést kössön velük. A Bt. összesen 2527 biztosítást kötött a felperes részére, amelyből 348 esetében merült fel további elszámolási kötelezettség a jogviszony megszűnését követően. A kirendelt szakértő szakvéleménye alapján a felperes elszámolása pontos, megfelel a PKÁ jutalékoszási útmutatójában foglalt szabályozásnak. A felperes részére visszajáró jutalék összege 14.248.302 forint, így ezzel megegyezően marasztalta az I. rendű alperest. Mivel a felperes elsődleges keresete megalapozott volt, ezért a másodlagos keresetet érdemben nem vizsgálta.

- [13] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság kijavított ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 104.290 forint együttes első- és másodfokú perköltséget.
- [14] Indokolása szerint a felek által aláírt nyilatkozat tartalma alapján megbízási szerződés, amely megfelel a KÜSZ tv. 4. §-ában írt alaki követelményeknek. A felperes részéről aláíró személyek ugyanakkor túllépték a képviselői jogukat, mert együttesen nem voltak jogosultak a cég jegyzésére. Eljárásukat azonban a felperes ráutaló magatartással utólag jóváhagyta, mert a Bt. rendelkezésére bocsátotta a tevékenységhez szükséges anyagokat, a közvetített

ügyfelek biztosítási ajánlatait befogadta, a Bt. részére jutalékot fizetett. A megbízási szerződés és a kezesi szerződés így érvényesen létrejöttek, és a megbízási szerződés megszűnése okán az I. rendű alperest készfizető kezesként a jutalékszabályzat által meghatározott jutalékok után visszatérítési kötelezettség terheli.

- [15] A PKÁ és a jutalékozási útmutató általános szerződési feltételnek minősülnek, így közömbös, hogy azok az arra jogosult személyektől származnak-e, valamint az is, hogy az azokat tartalmazó irat okiratnak minősül-e. Az alkalmazhatóságuk szempontjából kizárólag azt kellett vizsgálni, hogy az általános szerződési feltételek a felek közötti szerződés részévé váltak-e a régi Ptk. 205/B. §-a alapján. A másodfokú bíróság által kiegészített tényállás szerint 2007. május 25. napján is megbízási szerződés jött létre a felperes és a Bt. között, amelyet képviselőként a II. rendű alperes írt alá, és amelyben kijelentette, hogy átvette a megjelölt mellékleteket. Erre a szerződésre utalással 2008. december 15. napján megbízási szerződés jött létre a Bt. és az I. rendű alperes között, amelyben az I. rendű alperes elismerte, hogy a megbízási részletes szabályait a felperes és a Bt. közötti szerződés tartalmazza, amelyet az I. rendű alperes megismert, azt magára nézve kötelező érvényűnek tekintette, visszautalva a felperes és a Bt. közötti megbízási szerződés mellékleteire. Ezt meghaladóan a csatolt iratok alapján az I. rendű alperes kellő tapasztalattal rendelkezett a biztosításközvetítői tevékenység végzése körében. Meghallgatása során az I. rendű alperes maga ismerte el, hogy ő volt az, aki a havi jutalékszámításokkal kapcsolatban eljárta a biztosítónál, tisztában volt azzal, mi után jár jutalék és mikor kell visszafizetést teljesíteni, a visszafizetés feltételeit is ismerte. Mindezen nyilatkozatok alapján bizonyított, hogy az I. rendű alperes a perbeli szerződések aláírását megelőzően már ismerte a jutalékokkal kapcsolatos szabályokat, így az azzal kapcsolatos általános szerződési feltételek a felek közötti szerződés részévé váltak.
- [16] Az általános szerződési feltételek nem tisztességtelenek, azok nem ütköznek a jóerkölcshöz. A támadott szerződési kikötések tisztességtelensége nem vizsgálható, mert a jutalék visszatérítés szabályai jogszabályon, a KÜSZ tv. 12. § (5)-(6) bekezdésén alapultak, ezért a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem minősülhetnek tisztességtelennek. Mindezek alapján a megbízási szerződés és a kezesi szerződés is érvényes, azt pedig nem kellett vizsgálni, hogy a kezest milyen okok késztették a kezesség vállalására. A követelés összecszerúságát a kirendelt szakértő aggálytalan szakvéleménye alátámasztotta.
- [17] Mivel a II. rendű alperes teljes mértékben pernyertes lett, a másodfokú bíróság kötelezte a felperest a II. rendű alperes javára perköltség megfizetésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a felperes keresetének az I. rendű alperes vonatkozásában történő teljes elutasítását kérte. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 9. § (1) bekezdését, a 29. § (2) és (3) bekezdését, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, a 205. §-át, a 205/A. §-át, a 205/B. §-át, a 209. § (1) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését, a 236. §-át, a 277. § (4) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 190. § (1) bekezdését, a 191. § (1) bekezdését, a 206. §-át, a 195-196. §-ait, valamint a KÜSZ tv. 4. §-át és a 12. §-át.
- [19] Indokolása szerint az ügynöki szerződés aláírását megelőzően a Bt. nem ismerhette meg a felperes általános szerződési feltételeit, hiszen a saját jelszóval védett közvetlen csatlakozási lehetőséget csak a szerződés aláírását követően kaphatta meg. Téves ezért a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy a Bt. a jutalékszabályokat a szerződés megkötését megelőzően megismerte. A per során egyáltalán nem tisztázódott, hogy az általános szerződési feltételek az ügynöki és a kezesi szerződés aláírását megelőzően elérhetőek voltak-e. A régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdése és a GK 37. számú állásfoglalás I. és II. pontja alapján legkésőbb a szerződéskötést megelőzően lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződő fél az általános szerződési feltételeket megismerhesse. Megismerés hiányában a szerződési akarat nem terjedhet ki azok elfogadására. A felperes nem bizonyította, hogy a Bt. a szerződés aláírását megelőzően megismerhette a feltételeket, így a keresetet már emiatt el kellett volna utasítani.
- [20] A felperes által csatolt PKÁ és a jutalékoszási útmutató nem tartalmazza a felperes cégszerű aláírását és keltezését sem, így nem lehet tudni, hogy ezek hatályban voltak-e, ha igen, mely időponttól és milyen tartalommal. Aláírás hiányában ezek az iratok okiratnak sem tekinthetőek a régi Pp. 195-196. §-ai alapján. A régi Pp. 190. § (1) bekezdéséből, a 191. § (1) bekezdéséből és a 195-196. §-aiból egyértelműen következik, hogy okiratnak csak olyan irat tekinthető, amelyet a kibocsátó fél aláírt. Aláírás hiányában az irat nem okirat. Az alá nem írt irat nem tekinthető jognyilatkozatnak, sőt még tervezetnek sem, ezért a fél általi utólagos jóváhagyás szóba sem jöhet, hiszen nincs mit jóváhagyni, még a régi Ptk. 221. § (1) bekezdésének legtágabb értelmezése mellett sem. Téves a jogerős ítélet álláspontja azzal kapcsolatban, hogy az általános szerződési feltétel aláírása szükségtelen, és közömbös, hogy az okiratnak minősül-e. Az általános szerződési feltételeknek nyilvánvalóan jognyilatkozatnak kell lenniük. Aláírás és keltezés hiányában a papírra vetett szöveg csupán legfeljebb tervezet, ami joghatás kiváltására alkalmatlan, és annak utólagos jóváhagyása sem lehetséges. A régi Pp. 190. §-a alapján a félnek az általa hivatkozott iratokat a tárgyaláson eredetben be kell mutatnia, amely szintén nem történt meg.

- [21] A jogerős ítélet indokolásából teljes mértékben hiányzik annak kifejtése, hogy az aláírt „Nyilatkozat” című irat miért lenne szerződésnek tekinthető. A jogerős ítélet nem adott választ arra a kérdésre sem, hogy az I. rendű alperest beltagi minőségben vagy kezesi minőségben kötelezték-e. A jogerős ítélet nem vizsgálta az általános szerződési feltételek tisztességtelenségét és azt, hogy azok a szerződés részévé váltak-e. Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölte, hogy az ügyben álláspontja szerint mely kérdéseket kell vizsgálni, valamint ezzel kapcsolatban megismételte az elsőfokú eljárás során csatolt előkészítő irata és fellebbezése tartalmát.
- [22] A jogerős ítélet a bizonyítékok helytelen, okiratellenes értékelésén alapul. Okiratként, jognyilatkozatként vett figyelembe alá nem írt papírt, amelynek sem a képviselőre jogosult általi elfogadása, sem a hatályba lépése és vitatottság okán a tartalma sem volt bizonyított. Mindkét bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét azzal is, hogy nem adott választ arra a kérdésre, hogy az alperes a megbízási szerződés és mellékletei, vagy a KÜSZ tv. 12. §-a alapján, vagy kezesként köteles a jutalékot visszafizetni.
- [23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását. Indokolása szerint a jogerős ítélet a tényállást helyesen állapította meg, és abból megalapozott döntésre jutott. A Bt. által a megbízási szerződésben vállalt tevékenységet ténylegesen már 2008. szeptember 23-tól az I. rendű alperes végezte, aki 2011. szeptember 21. napjától lett a Bt. beltagja és képviselője, ezért szeptember 22. napján egy új megállapodás és készfizető kezesi szerződés jött létre a felek között. A megállapodásban az I. rendű alperes kijelentette, hogy a tevékenységre vonatkozó rendelkezéseket átvette, megismerte, tudomásul vette és magára nézve kötelezőnek elfogadta. Az I. rendű alperes személyes meghallgatása során maga adta elő, hogy teljes mértékben tisztában volt minden szabállyal, valamint a kezesi szerződés tartalmával is. Az általános szerződési feltételek így a felek jogviszonyának a részévé váltak. Az alperesek személyes meghallgatásából megállapítható, hogy tényleges tevékenységet az I. rendű alperes végzett, amelyhez elengedhetetlen volt, hogy ismerje a jutalékokra vonatkozó szabályozást. Az általános szerződési feltételeket nem kell külön aláírni, irreleváns, hogy azokat ki fogadta el. A jogerős ítélet alapján egyértelmű, hogy az I. rendű alperes marasztalása készfizető kezesként történt, hiszen az elsődleges kereset erre irányult. A felperes részletesen nyilatkozott az I. rendű alperes korábbi előkészítő iratában írtakról. A jogerős ítélet a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, az nem iratellenes, hiányos, nem tartalmaz logikai ellentmondást.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény hivatkozott rendelkezése által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.
- [25] A felülvizsgálat a fellebbezés alapján meghozott jogerős ítélet jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet megtámadása, ezért abban a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhelyet kell megjelölni, és a jogerős ítélet jogszabálysértését kell előadni. A Kúria feladata a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértésének a vizsgálata. A felülvizsgálati kérelemben ezért konkrétan meg kell jelölni a jogszabálysértést, nem elegendő a korábbi beadványokra utalni (BH 1995.99.). A Kúria előtti felülvizsgálati eljárás nem másodfokú bírósági eljárás. Ha a fél a per során benyújtott korábbi beadványában foglaltakat ismétli meg, úgy a kérelem lényegében alkalmatlan a Kúria előtti eljárásra, hiszen az értelemszerűen nem tartalmazhatja a kúriai felülvizsgálat tárgyát, azaz az arra vonatkozó érvelést, hogy a jogerős bírósági döntés miatt jogszabálysértő (BH 2015.241.).
- [26] Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek csak azokat a hivatkozásait vizsgálhatta érdemben, amelyek megfelelnek az ismertetett követelményeknek. A felülvizsgálati kérelem I.)-IX.) pontjai megismétlik az elsőfokú eljárásban csatolt előkészítő iratban és a fellebbezésben foglaltakat anélkül, hogy megjelölnék a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos jogszabálysértését. A felülvizsgálati kérelemnek csak az 1.)-5.) és a X.) pontjai támadják a jogerős ítéletet. Ezek közül a 3.)-5.) pontok, valamint a X.) pont utolsó bekezdése ugyanakkor a jogerős ítélet tartalmi hiányát állítják anélkül, hogy ezzel kapcsolatban megjelölnék a megsértett eljárásjogi jogszabályhelyet, így ezek érdemi vizsgálatára sem volt lehetőség. Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelem 1.)-2.) pontjaiban, valamint a X.) pont első részében írt hivatkozásokat vizsgálhatta érdemben.
- [27] A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdését, mert a felperes nem bizonyította,

hogyan lehetővé tette az általános szerződési feltételek Bt. általi megismerését a szerződés aláírása előtt.

- [28] A régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.
- [29] Az általános szerződési feltételekről szóló GK 37. számú állásfoglalás II. pontja szerint az általános szerződési feltételek csak úgy válhatnak a szerződés részévé, ha kidolgozójuk lehetővé tette, hogy a vele szerződő gazdálkodó szervezetek azok tartalmát megismerjék (a feltételeket rendelkezésre bocsátja, közzétett feltételek megjelenési helyét megjelöli stb.). A gazdálkodó szervezetek között az állandó kapcsolat során már alkalmazott általános feltételek változatlan tartalommal történő használata esetén tájékoztatás helyett elegendő az azokra történő puszta utalás is.
- [30] A Bt. már 2007. év óta megbízási jogviszonyban állt a felperessel biztosításközvetítői tevékenység folytatására. Ennek a szerződésnek is a mellékletét képezte a jutalékkal kapcsolatos szabályozás. Az I. rendű alperes a Bt.-vel kötött megbízási szerződés alapján már 2008. évtől biztosításközvetítői tevékenységet végzett ezen szabályok ismeretében, és azok alkalmazásával. Az alperesek személyes előadása szerint a Bt.-ben a II. rendű alperes nem folytatott tényleges tevékenységet, minden tevékenységet az I. rendű alperes látott el. A kezdetektől az I. rendű alperes végezte a havi jutalékelszámolásokat, ő ismerte ennek a szabályait, ő ellenőrizte le a havi jutalékelszámolásokat. Az I. rendű alperes személyes nyilatkozata szerint a beltaggá válását megelőzően is ugyanezt a munkát végezte, és teljes mértékben tisztában volt mindennel, így azzal is, hogy hogyan kell végezni a munkát, mi után fog jutalékot kapni, és mikor kell a jutalékot visszafizetni. A jutalékozási útmutató minden évben változott, erről értekezleten mindig tájékoztatták, valamint az a belső internetes rendszeren letölthető volt.
- [31] A felperes, a Bt. és az I. rendű alperes közötti korábbi szerződéses jogviszonyokra figyelemmel ezért a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váltak. Az állandó kapcsolat során már alkalmazott általános feltételek változatlan tartalommal történő használata miatt elegendő volt az azokra történő puszta utalás is.
- [32] A felülvizsgálati kérelem szerint a felperes által hivatkozott általános szerződési feltételek nem tekinthetők okiratnak, mert azok nem tartalmazzak aláírást, így azok utólagos jóváhagyására sem kerülhetett sor, valamint azokat a felperes a tárgyaláson eredetben nem mutatta be.
- [33] A régi Ptk. 205/A. § (3) bekezdése szerint az általános szerződési feltételnek minősítés szempontjából közömbös a szerződési

feltételek terjedelme, formája, rögzítésének módja, és az a körülmény, hogy a feltételek a szerződési okiratba szerkesztve vagy attól elválasztva jelennek meg. A régi Pp. 166. § (1) bekezdése szerint bizonyítási eszközök különösen a tanúvallomások, a szakértői vélemények, a szemlék, az okiratok és egyéb tárgyi bizonyítékok. Az okirat fogalmát ugyanakkor a régi Pp. nem határozza meg. A régi Pp. 3. § (5) bekezdése szerint, ha törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. A régi Pp. fenti rendelkezéseiben megfogalmazott szabad bizonyítás elvéből következően a bíróság a perben bármilyen bizonyítási eszköz által közvetített bizonyítékot figyelembe vehet.

[34] Ha az okirat nem közokirat (rég Pp. 195. §), vagy nem teljes bizonyító erejű magánokirat (rég Pp. 196. §), akkor egyszerű magánokiratnak minősül (rég Pp. 199. §). Az egyszerű magánokirati bizonyítás eredményét a bíróság a tárgyalás és a bizonyítás összes adatainak mérlegelése alapján ítéli meg.

[35] A régi Pp. 190. § (1) bekezdése az okirati bizonyításnak csak azt a módját szabályozza, amikor a fél az okiratot a tárgyaláson megtekintés végett bemutatja. Ebben az esetben a bíróság a régi Pp. 191. § (3) bekezdése alapján elrendelheti az eredeti okirat vagy az arról készített másolat (kivonat) iratokhoz való csatolását. Az okirat mint bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátásának másik módja, amikor a fél az okiratot az iratokhoz csatolja.

[36] Mivel az általános szerződési feltételek rögzítésének módja közömbös, azokat a felperes a per során az iratokhoz csatolta, a Bt. részéről tényleges szakmai tevékenységet végző I. rendű alperes saját előadása szerint azok tartalmát ismerte, a jutalékokkal kapcsolatos szabályokat mindkét szerződő fél irányadónak tartotta és azokat alkalmazta, így a jogerős ítélet nem sértette a felülvizsgálati kérelemben ezzel kapcsolatban megjelölt jogszabályokat. Az ügy érdemi elbírálása szempontjából nem az okirati minőségnek és az okirati bizonyítás szabályainak, hanem annak volt jelentősége, hogy az általános szerződési feltételek a szerződő felek számára ismertek voltak, és azokat alkalmazták.

[37] A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, mert a bizonyítékok helytelen, okirattal ellátott értékelésén alapul, okiratként vett figyelembe alá nem írt papírt, amelynek sem a képviselőre jogosult általi elfogadása, sem a hatályba lépése és vitatottság okán a tartalma sem volt bizonyított.

[38] A régi Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A Kúria következetes gyakorlata szerint a

felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH 1999.44.). Ha a bíróság ítéletének a megállapított tényállása iratellenes, okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz, a jogszabálysértés megállapítható. Nem állapítható meg azonban a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja (BH 1998.401.). A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119.).

- [39] A szabad bizonyítás elve, az okirati minőség és annak értékelése körében a fentiekben írtakra is figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban nem volt helye felülmérlegelésnek. A jogerős ítélet a bizonyítékokat nem mérlegelte kirívóan okszerűtlenül, a logika szabályaival ellentétesen vagy iratellenesen, a bizonyítékokból nem csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni.
- [40] A Kúria észlelte, hogy a jogerős ítélet a 8. oldal 4. és 5. bekezdéseiben az első megbízási szerződés dátumát 2007. július 25. napjában jelölte meg nyilvánvaló elírás folytán, de annak helyes dátumát tartalmazza a jogerős ítélet 8. oldal 4. bekezdése és a 10. oldal 4. bekezdése, így a dátum elírásának nincs érdemi jelentősége.
- [41] A fentiekre tekintettel a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [42] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő felperes képviselőjével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, a 3. § (5) bekezdése és a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [43] Az I. rendű alperesnek az eljárási illeték 10%-ára kiterjedő részleges személyes költségmentességére figyelemmel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték 90%-ának megfizetésére az I. rendű alperest kellett kötelezni, 10%-át az állam viseli a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986.

(VI. 26.) IM rendelet 13. § (1), (2) és (7) bekezdése, valamint a 14. §-a alapján.

[44] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján.

[45] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

, 2020. április 23.

. Madarász Anna s.k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s.k.
előadó bíró, Dr. Bleier Judit s.k. bíró